

Kysasyl enbiýa -7: Hezreti Adam alaýhyssalamyň jesedine jan girizilmeginiň beýany

Category: Halk döredijiliği we rowaýatlar, Kitapcy
написано kitapcy | 26 января, 2025

Kysasyl enbiýa -7: Hezreti Adam alaýhyssalamyň jesedine jan girizilmeginiň beýany BÄŞINJI PASYL

HEZRETI ADAM ALAÝHYSSALAMYŇ JESEDINE JAN GIRIZILMEGINIŇ BEÝANY
Wagty gelende bedeniň galyby taýýar boldy. Allatagala gudraty bilen kinesiz syna imany bent kyldy. Ony beýik derejeli tagtda görner ýaly edip oturtdy. Ondan soň Allatagaladan ruha: «Gel» diýip bir owaz geldi. Ruh bu owazy eşidip, müň tizlik bilen: «Baş üstüne, eý, Perwerdigär!» diýdi. Allatagala ruha: «Eý, ruh! Sen meniň kyrk säherde gudrat golum bilen ýaradylan we

ýugrulan jesede gir!» diýdi. Ruh görse, bu göwräniň içi garaňky boşluga meňzeýär eken. Ol muňa girmäge wehm etdi. Ol hiç haçan şeýle gorkmandy. Ol: «Eý, Taňrym! Ol ýer maňa yüz müň ýylan-içýan, mör-möjek agzyny açyp duran ýaly bolup görünýär. Meniň gorkudan ýaňa tab-u-takatym galmadı. Gireýin diýsem ondan, girmäýin diýsem senden gorkýaryn. Men: «Nebis bilen aramyzda jedel-dawalar peýda bolar» diýip hatyr edýarin. Olar köpdür, men ýalňyzdyryn. Ahyrynda men niçik bolaryn?!» diýdi.

Elkyssa, Allatagala ruha üç mertebe: «Gir» diýip emr etdi. Ruh her gezek gorkup, doğrusyny aýtdı. Ahyrynda Allatagala: «Eý, ruh! Sen bu göwrä tiz gir we tiz çyk» diýdi. Ondan soň ol Muhammet alaýhyssalamyň nuruny goýdy. Bir röwşenlik peýda boldı. Ruh parlak gün ýaly şöhle saçýan bu toprak bedene uly şatlyk bilen onuň kellesinden girdı. Ol näçe wagt kelle käsesinde durdy, onsoň damaga geldi. Ol nirä barsa, şol ýerde et-deri peýda boldı we ol ýer ýumşady. Ol göze gelende onuň bäbeneginde durdy. Bu gaýgylı cukur ýaly toprak Allatagalanyň gudratyny bildi. Ruh Allatagalanyň mähribanlygyny, aýş-eşreti, nazy-nygmatly, hüýr-gulmanly, ryzwanly jenneti, daş-töweregi, asmanlary, Arşy, Kürsi, Lowhy, Galamy – bu gam-gaýgylı toprak bedeniň içinde gördü. Ol Pygamber alaýhyssalamyň: «Kim özünü tanasa, ol Taňrysyny hem tanar» di-sözüniň manysyny düşündi we: «Bu göwre durşuna syrlardan doly eken» diýdi.

Ruh Adam alaýhyssalamyň gözlerine gelende, onuň nazary Arşa düşdi. Görse, onda: «Lä ilähe illalla, Muhammet resulalla» we onuň ýanynda: «Günäli ummat we rehimdar Taňry» diýlip ýazylypdyr. Ol muny görüp, haýran galdy we «Lä ilähe illalla» Hudaýtagalanyň adydyr. Emma «Muhammet resulalla» diýleni niçiksi zatdyr. Ol näme üçin Seniň mübärek adyň bilen ýazylypdyr?» diýip sorady. Allatagaladan: «Eý, Adam! Ol seniň perzentleriňden we meniň pygamberlerimdedir. Eger seniň keramat aýagyň zalalat batgasyna batsa, ol saňa şepagat eder, men seniň günäňi geçirin» diýen owaz geldi. Adam alaýhyssalamyň könlünde: «Eger men ata bolsam, ol maňa perzent bolsa, men günükär bolsam, ol maňa şepagat etse, bu onçakly ýagşy görünmez. Eger perzent günükär bolsa, men oňa şepagat

kylsam, bu örän ýagşy bolar» diňýen hyýal peýda boldy. Şol wagt Jebrayyl alaýhyssalama: «Bu bendäniň könlündäki bozuk hyýalyň ýarysyny synasyndan kesip al we ony jennetde göm!» diňýen perman boldy.

Hezreti Jebrayyl Adam atanyň synasyndan ol bozuk hyýaly alyp, baryp jennetde gömdi. Ol ýerden bir daragt gögerip çykdy we ol miwe berdi. Onuň ady Şejeraten memnuga boldy. Hatalar we kemsinmeler bu sebäpli dörändir. Ol bozuk hyýalyň galan ýarysy Adamyň bedeninde galypdy. Ondan nebsi ammara peýda boldy. Adam perzendiniň, tä, kyýamat gününe çenli küpürlige düşmegi we dogry ýoldan azaşmagy şu nebis sebäpli dörändir.

Ibn Aþbas (goý, Allatagala ondan razy bolsun!) bir rowa-ýatda aýdypdyr: Adam alaýhyssalamyň ilki bilen gözü direldi. Onuň gara toprakdan ýaradylandygy özüne bildirilenden soňra, ruh damaga geldi. Ruhdan bir hereket peýda boldy. Damak gjedi we Adam alaýhyssalam asgyrdy. Asgyrmakdan dynmak üçin jan onuň agzyna geldi. Hezreti Adam: «Alhamdulillähi alä külli hal» diýdi. Ýekeliyi bilen mertebeli, bakylygy bilen kemally Allatagaladan: «Erhemuke rabbuke we lizälike halaktuke» diňýen owaz geldi. Bu sözüň manysy: «Eý, Adam! Heniz sen meniň nazy-nygmatlarymy iýmänkäň, maňa şükür edýärsiň. Men hem seniň günäleriňi geçirin we saňa rehmet kyla» diňýmek bolar. Meselem, bir hatynyň hamyladar bolan wagtynda, dogmazyndan öň sallançak gurmagyň aladasyny edişi ýaly. Günä kylynmazdan öňürti rehmetiň we şepagatyň habar berilmegi şuňa meňzeşdir, ýa-da dertden öň oňa derman-däri etmek, beladan öň ony gaýtarmak. Hezreti Adamyň ilki gulagyna eşdilen söz «Ýerhemuke rabbuke» boldy. Hezreti Adam bu sözi eşidip, nala-zary bilen ýyglady. Allatagaladan: «Eý, Adam! Sen näme üçin ýyglayıarsyň?» diýen owaz geldi. Hezreti Adam: «Men gözümi açanymda: «Ummatun muznebe» diýen ýazgyny gördüm. Gulagymy açanymda: «Ýerhemuke rabbuke» diýen owazy eşitdim. Bu iki sözden hata we betbagtlyk – ýazgaryl magyň hem azabyň sebäbidigi mälim boldy. Azap çekmäge meniň takatym ýokdur. Men muňa ne alaç kylaryn?» diýdi. Taňrydan: «Eý, Adam! Sen «Ummatun muznebetuny» gördün, emma «Rabbun gafuryny» görmediň. Günä we ýazyk garaňkylygyny gördün, emma rehmet we magfyret nuruny görmediň. Eý, Adam! Men

saňa her wagtda rehmet kylaryn» diýen owaz geldi. Ondan soň jan onuň döşüne geldi. Hezreti Adam ýerinden turmak üçin gymyldady. Emma ol turup bilmeli. Allatagala: «Adam heniz aýaklanmadık köşek ýalydyr» diýdi.

Ondan soňra jan onuň garnyna geldi. Onuň garny tagam diledi. Jan ten içinde ýaýyldy. Süňkler, etler, deri bulgurdy. Hezreti Adam deprenip başlady. Hezreti Adamyň derisi köp görklüdi, ýagny onuň tutuş bedeni dyrnakdandy. Ol günüň ýagtysyndan hem röwşenräkdi. Haçan oňa jan gelende, ol deri suw boldy. Ol şu derä aýlandy. Ol deriniň nyşanasy diňe barmaklarynyň ujunda galdy. Bu dyrnak şoldur.

Sowal: Jan tene girende aňsatlyk bilen girdi. Näme üçin ol kynlyk bilen çykýar?

Jogap: Jan Allatagalanyň: «Ýerhemuke rabbuke» diýen wadasyny eşidende, begenjinden aňsatlyk bilen girdi. Jan tenden çykanda, ol tä rehmet habaryny eşidýänçä çykmaň. Onuň üçin bagtly bendelere: «Olary wada berlen jennet bilen söýünjiläň» diýen hoş habary eşidip, aňsatlyk bilen çykar. Eger ol betbagt bolsa, gatylyk bilen jan berer. Munuň ýaly jan bermekden Taňrynyň özi bizi penasynda aman saklasyn.

Şygyr

Ju nury matlag yrfanu-zuhur kylgusydyr,
Hezar zulmat eger bolsa nur bolgusydyr.

Egerçe garkaýy usýan laýyga batsa kişi,
Şerap-iýmiş, aby tahir bolgusydyr.

Mugyn şikaýat eder: «Ummatun muznebetun» diýp,
Güni hekaýat «rabbun gafurun» bolgusydyr.

Allatagala gudrat goly bilen Adam atanyň topragyny hamyr edende we bedenine jan girizende hiç kime görkezmedi. Ol jany bedenden alanda hem ony hiç kime görkezmez.

Nakyldyr. Adam alaýhyssalamyň bedenine ruh girende juma günü öýle namazynyň soňraky wagtdy. Jan tene ýetişdi.

Emma her bir agza öz öňünde biri Gün, biri dolan Aý, biri ýaňy

dogan Aý, biri rüstem destan, biri müň dessanyň bilbili, olaryň her haýsy özünden hoşal we minnetdardy. Bu ýagşylygy her bir agza özünden biliп, lapy kezzap urardy. Baş: «Men bir gümmez ýaly hemmelerden ýokarydyryn. Men sejdä laýykdyryn. Hemme tagat-ybadatlaryň başy mendirin» diлýdi. Gol: «Men älem-jahanyň görelde aýnasydyryn» diлýdi. Gulak: «Haktagalanyň wahysyny we owazlaryny eşidijidirin» diлýdi. Gaş: «Biz ikimiz maňlaýyň ýanynda älemgosar ýalydyrys» diлýdi. Maňlaý: «Men Haktagalanyň kazasy we takdyry ýazylan tagtadyryn» diлýdi. Yüz: «Men görk bossanynyň gülüstanyna açylan güldürin» diлýdi. Toprak: «Men aşyklaryň köňüllerini ysym bilen tutýan reýhan dänesidirin» diлýdi. Dodak: «Men gymmatbahaly zatlar salynýan ýakutdan sandyjakdyryn» diлýdi. Diş: «Men agzyň içindäki otuz para Gurhandyryn. Men hemme agzanyň sebäbidirin. Olar menden suw içerler» diлýdi. Beden: «Hemme agzanyň yükünü men göterýärin» diлýdi. Köňül: «Men Allatagalanyň syrlaryna yetişmekde patyşadyryn. Hemme işlere karar çykarylýan öydürin. Göwräniň galasydyryn. Bularyň barlygy meniň bilendir» diлýdi. Aýak: «Hemme amanatlary göterip ýoren hoşglykly ulagdyryn» diлýdi. Deri: «Göwre galasyň şähristanydyryn. Bularyň barlygy meniň bilendir» diлýdi. Et: «Dört yüz kyrk dört bölek süňkleriň halatydyryn» diлýdi. Zahyr: «Namaz, oraza, berhizkärlik, takwalyk medresesiniň müderrisidirin» diлýdi. Batyn: «Men näz-keremiň we sözüň gowakdaky ybadathanasydyryn» diлýdi. Akyl: «Dogry ýola başlaýy hemme möhüm işlerde maslahat berijidirin» diлýdi. Şol wagt näz-keremiň patyşasy ruh ukudan oýandy we ol hezzet-hormat tagtyndan baş gösterdi. Ol agzalaryň gepini eşidip, aýtdy: «Eý, agzalar, üç yüz altmyş damarlar, dört yüz kyrk dört bölek süňkler, siziň hemmäňiziň ýagşylygyňz we kuwwatlygyňz meniň bilendir. Eger men bolmasam akylda – pähim, köňülde – idrek – düşünje, golda – güýç, gözde – nur, gulakda – eşitgenlik galma» diлýdi. Allatagaladan: «Eý, ruh! Sende hem bularyňky ýaly ulumsylyk bolsa bakydan önräk ötersiň. Sende ne het, ne çäre bardyr» diýen bir owaz geldi. Ruh beлýle haýbaty eşidip, ýaradar bolup, onda ne huş, ne hereket, ne başında gurur, ne könlünde şatlyk galdy. Ol bir owuç jisim bolup galdy.

Elbetde, pæklik we ýardam bermeklik Allatagalanyň öz erki bilendir.

[Surat: Aleksandra Sulimowa / «Adam ata we How ene» Halk döredijiligi we rowaýatlar](#)